

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

**Fizisku personu, kas pārceļas no pastāvīgās
dzīvesvietas trešā valstī uz pastāvīgu dzīvesvietu
Savienībā, personiskā manta**
(Regulas Nr. 1186/2009 3.–11. pants)

Personiskajām mantām, kuras ieved persona, kas pārceļas uz pastāvīgu dzīvi no trešās valsts uz valsti Eiropas Savienībā, tostarp Latviju, var tikt piemērots ievad muitas nodokļu atbrīvojums.

Pārcelšanās uz pastāvīgu dzīvesvietu Eiropas Savienībā no trešās valsts bieži vien saistīta ar personiskās mantas pārvietošanu pāri robežām. Lai atvieglotu šo procesu, Regula (EK) Nr. 1186/2009 paredz ievad muitas nodokļu atbrīvojumu fiziskām personām, kas pārceļas uz Savienību. Regulas 3.–11. pants nosaka nosacījumus, kādos šāda manta, piemēram, mēbeles, sadzīves tehnika, personīgie priekšmeti, var tikt ievesti bez muitas nodokļiem, ja tie ir izmantoti un paredzēti turpmākai lietošanai jaunajā dzīvesvietā.

Personiskā manta nozīmē visu mantu, kas paredzēta attiecīgo personu personiskai lietošanai vai arī to mājāsaimniecības vajadzībām.

Personiskā manta ir:

- mājāsaimniecības priekšmeti, t. i., priekšmeti, kas paredzēti personiskai lietošanai, mājāsaimniecībā izmantojama veļa, mēbeles un aprīkojums, kas paredzēts attiecīgo personu personiskai lietošanai vai to mājāsaimniecības vajadzībām;
- velosipēdi un motocikli, privāti mehāniskie transportlīdzekļi un to piekabes, dzīvojamās piekabes, izpriecu kuģi, privātas lidmašīnas;
- mājāsaimniecības preču krājumi ģimenes dienīšķām vajadzībām;
- mājdzīvnieki un jājamdzīvnieki;
- pārnēsājami lietišķās mākslas vai brīvo mākslu darbarīki, kas attiecīgai personai vajadzīgi tās arodam vai profesijai.

Personiskā manta ne īpašību, ne daudzuma ziņā nedrīkst liecināt par ievēšanu komerciāliem nolūkiem.

Atbrīvojumu var piešķirt personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta valstī ārpus Eiropas Savienības bijusi vismaz 12 mēnešus bez pārtraukuma¹ un personiskā manta:

- ir bijusi personas valdījumā un persona izmantojusi savā iepriekšējā pastāvīgajā dzīvesvietā vismaz sešus mēnešus pirms dienas, kad personas pastāvīgā dzīvesvieta ir beigusi atrasties trešā – izbraukšanas valstī;
- paredzēta izmantošanai tādiem pašiem nolūkiem šīs personas jaunajā pastāvīgajā dzīvesvietā.

Personisko mantu ar atbrīvojumu no nodokļiem var ievest 12 mēnešu laikā pēc dienas, kad attiecīgā persona iedibinājusi pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā².

Tādējādi, lai personiskajai mantai, ko iaved personas, kas pārceļas uz pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā, piemērotu ievadmuītas nodokļu atbrīvojumu, ir jāizpildās minētajiem nosacījumiem attiecībā gan uz pašu personu, gan personisko mantu.

Atbrīvojumu nepiešķir alkohola izstrādājumiem, tabakai un tabakas izstrādājumiem, komerciāliem transportlīdzekļiem, priekšmetiem, kurus izmanto kādā arodā vai profesijā (manikīra, friziera, galdniecības instrumenti u. tml.).

Piemērs

Persona pastāvīgi dzīvo Kanādā no 2021. gada maija un 2025. gada aprīlī pārceļas uz pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā, ievēdot un piesakot laišanai brīvā apgrozībā vieglo automobili, kurš iegādāts un reģistrēts uz personas vārda Kanādā 2024. gada aprīlī, lietotas mēbeles, apģērbus, grāmatas, pārtikas krājumus, vīnu, alu un cigaretes.

Laižot personiskās mantas brīvā apgrozībā Latvijā, vieglajam automobilim, lietotām mēbelēm, apģērbiem, grāmatām, pārtikas krājumiem var piemērot ievadmuītas nodokļu atbrīvojumu, savukārt vīnam, alum un cigaretēm piemērojami muītas maksājumi, ja tie pārsniedz ceļotāja personiskajā bagāžā atļauto daudzumu.

Personiskā manta, ko lieto vienas ģimenes locekļi

Personiskā manta kā "mājsaimniecības vajadzībām paredzēta manta" Regulas Nr. 1186/2009 2. panta 1. punkta "c" apakšpunkta izpratnē var tikt kvalificēta arī tad, ja to lieto īpašnieka ģimenes loceklis, proti, persona, kas ar viņu dzīvo kopā vai kas ir lielākoties viņa apgādībā.

Tādējādi ievadmuītas nodokļu atbrīvojums piemērojams arī personiskai mantai (piemēram, transportlīdzeklim), kuru bez atlīdzības ir lietojis ne tikai tās reģistrētais īpašnieks, bet arī ģimenes loceklis (persona, kas dzīvo kopā ar īpašnieku vai kas lielākoties ir viņa apgādībā), kurš pārceļ savu pastāvīgo dzīvesvietu uz Latviju.

¹ Regulas Nr. 1186/2009 3.–5. pants.

² Regulas Nr. 1186/2009 7. panta 1. punkts.

Šajā gadījumā muitas iestādē nepieciešams iesniegt dokumentārus apliecinājumus, ka attiecīgās personas trešā valstī dzīvoja kopā (kā apliecinājums varētu būt deklarētā dzīvesvieta u. tml.) vai viena bija lielākoties otras apgādībā un personiskā manta trešajā valstī bija personas valdījumā vai izmantošanā vismaz sešus mēnešus pirms dienas, kad pastāvīgā dzīvesvieta beidza atrasties trešā valstī.

Personiskās mantas laišana brīvā apgrozībā

Lai fiziskas personas, kas pārceļas no pastāvīgas dzīvesvietas trešā valstī uz pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā, personiskajām mantām tiktu piemērots ievad muitas nodokļu atbrīvojums, personiskās mantas ir jāpiesaka muitas procedūrai – laišana brīvā apgrozībā (procedūra ar kodu "4000"), Elektroniskajā muitas datu apstrādes sistēmā (EMDAS) noformējot importa muitas deklarāciju un iesniedzot:

- **aizpildītu apliecinājuma veidlapu** personīgās mantas ievēšanai, apmetoties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā (muitas deklarācijā norāda ar pavaddokumenta kodu 2004), un tajā norādītās informācijas dokumentāru pamatojumu;
- **preču sarakstu**, kas satur informāciju par ievesto preču veidu, daudzumu, svaru un to vērtību (*sarakstā nav jāuzskaita katra vienība atsevišķi, var izmantot apkopojošu nosaukumu, piemēram, apģērbi – četras kastes, 50 kg, 400 EUR vērtībā; mēbeles – 5 gab., 100 kg, 300 EUR vērtībā u. tml.*);
- **dokumentus, kas apliecina, ka pastāvīgā dzīvesvieta ārpus Eiropas Savienības** muitas teritorijas bijusi **vismaz 12 mēnešus no vietas** (*piemēram, darba līgums, dzīvojamās telpas īres līgums, dokumenti, kas apliecina saistību ar valsts/pašvaldības institūcijām u. c.*);
- **dokumentus**, kas apliecina, ka persona ievestās personīgās mantas izmantojusi savā **iepriekšējā pastāvīgajā dzīvesvietā vismaz sešus mēnešus** (*piemēram, preču iegādes dokumenti (čeki) vai reģistrācijas dokumenti (piemēram, transportlīdzeklim)*). Ja par lietotām precēm čeki nav saglabāti, muitas vērtība tiek noteikta, pamatojoties uz personas rīcībā esošu objektīvu informāciju par preces tā brīža vērtību;
- **dokumentus**, kas apliecina, ka persona iedibinājusi **pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā** (*piemēram, personas apliecinājums un informācija par deklarēto dzīvesvietu, uzturēšanās atļauja ar termiņu ne mazāku kā 12 mēneši, nekustamā īpašuma pirkšanas/reģistrācijas/īres dokumenti, profesionālās darbības veikšanu apliecinoši dokumenti, personiskās saites apliecinoši dokumenti u. tml.*);
- **citus personas rīcībā esošos dokumentus**, kas pamato lietas apstākļus.

Muitas amatpersonām ir tiesības pārbaudīt sniegtās informācijas pamatotību.

Ja persona, kas ierodas no trešām valstīm un ievēd savas personiskās mantas, deklarēšanas brīdī **nevar uzrādīt muitas iestādei dokumentus, kas apliecina pastāvīgas dzīvesvietas iedibināšanu Latvijā, taču apņemas iedibināt pastāvīgu dzīvesvietu sešu mēnešu laikā**, muitas iestāde personiskās mantas laiž brīvā apgrozībā ar nosacījumu, ka Valsts ieņēmumu dienesta deponēto naudas līdzekļu uzskaites kontā ir iemaksāts pietiekams nodrošinājums (**drošības nauda**) iespējamā muitas maksājuma parāda segšanai. Vienlaikus persona iesniedz informāciju, kurā norāda nodokļu maksātāja bankas rekvizītus, gadījumam, ja muitas iestāde lemj par drošības naudas atmaksāšanu.

Šajā gadījumā personiskās mantas sešu mēnešu izmantošanas termiņu iepriekšējā dzīvesvietā skaita no dienas, kad personisko mantu ievēd Latvijā.

- Pēc minētā sešu mēnešu termiņa personai muitas iestādē jāiesniedz atbilstoši **dokumenti, kas apliecina, ka persona iedibinājusi pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā** (tajā skaitā personas apliecinājums un informācija par deklarēto dzīvesvietu, uzturēšanās atļauja ar termiņu ne mazāku kā 12 mēneši, nekustamā īpašuma pirkšanas/reģistrācijas/īres dokumenti, profesionālās darbības veikšanu apliecinoši dokumenti, personiskās saites apliecinoši dokumenti u. tml.).
- Ja iesniegtie dokumenti apstiprina pastāvīgās dzīvesvietas pārcelšanās faktu, iemaksātā **drošības nauda personai tiek atmaksāta**.

Ja persona **profesionālu saistību dēļ aizbrauc no trešās valsts**, kurā tai bijusi pastāvīgā dzīvesvieta, **vienlaikus neiedibinot pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā**, lai gan tās nodoms ir vēlāk to darīt, **multas iestāde var atļaut** bez ievēdmultas nodokļiem ievēst personisko mantu ar nosacījumu, ka Valsts ieņēmumu dienesta deponēto naudas līdzekļu uzskaites kontā ir iemaksāts pietiekams nodrošinājums (**drošības nauda**) iespējamā muitas maksājuma parāda segšanai. Vienlaikus persona iesniedz informāciju, kurā norāda nodokļu maksātāja bankas rekvizītus, gadījumam, ja muitas iestāde lemj par drošības naudas atmaksāšanu.

Pamatojoties uz personas iesniegumu, atļauju piešķir un termiņu atbilstoši apstākļiem personiskās mantas ievēšanai nosaka Valsts ieņēmumu dienests ar nosacījumu, ka attiecīgā persona apņemas faktiski iedibināt pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā.

Šajā gadījumā personiskās mantas sešu mēnešu izmantošanas termiņu iepriekšējā dzīvesvietā un 12 mēnešu termiņu personiskās mantas ievēšanai pēc iedibinātas pastāvīgās dzīvesvietas Latvijā skaita no dienas, kad personisko mantu ievēd Latvijā.

Savukārt 12 mēnešu termiņu ierobežojumu rīkoties ar personisko mantu pēc tās izlaišanas brīvā apgrozībā skaita no dienas, kad persona faktiski iedibinājusi pastāvīgo dzīvesvietu Latvijā.

- Pēc pastāvīgās dzīvesvietas iedibināšanas personai muitas iestādē jāiesniedz atbilstoši **dokumenti, kas apliecina, ka persona iedibinājusi pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā** (tajā skaitā personas apliecinājums un informācija par deklarēto dzīvesvietu, uzturēšanās atļauja ar termiņu ne mazāku kā 12 mēneši, nekustamā īpašuma pirkšanas/reģistrācijas/īres dokumenti, profesionālās darbības veikšanu apliecinājoši dokumenti, personiskās saites apliecinājoši dokumenti u. tml.).
- Ja iesniegtie dokumenti apstiprina pastāvīgās dzīvesvietas pārcelšanas faktu, iemaksātā **drošības nauda personai tiek atmaksāta**.

Ja personai jāmaina pastāvīgā dzīvesvieta no kādas trešās valsts uz Latviju ārkārtēju politisku apstākļu dēļ (piemēram, kara apstākļi u. c.), tad **Valsts ieņēmumu dienests var atkāpties no regulas prasībām**, ka:

- personiskajai mantai bija jābūt personas valdījumā vai persona tās bija izmantojusi iepriekšējā pastāvīgajā dzīvesvietā vismaz 6 mēnešus pirms dienas, kad persona pastāvīgo dzīvesvietu atstāja trešā valstī;
- 12 mēnešu laikā nedrīkst to patapināt, ieķīlāt, izīrēt vai atsavināt par atlīdzību vai par brīvu, par to iepriekš nepaziņojot Valsts ieņēmumu dienestam;
- persona ieved komerciālos transportlīdzekļus un priekšmetus, kurus izmanto kādā arodā vai profesijā.

Muitas deklarācijas aizpildīšana

Aizpildot muitas deklarāciju Elektroniskajā muitas datu apstrādes sistēmā (EMDAS)³, visas atvestās personiskās mantas, izņemot personisko transportlīdzekli, var deklarēt ar vienu preces Kombinētās nomenklatūras **kodu 9905 00 00** "Fizisko personu, kuras maina pastāvīgo dzīvesvietu, personiskā manta".

Personisko transportlīdzekli importa muitas deklarācijā deklarē ar atbilstošu preces Kombinētās nomenklatūras kodu.

Piemērojot ievedmuitas nodokļu un pievienotās vērtības nodokļa atbrīvojumu, personiskās mantas deklarēšanas brīdī muitas deklarācijas laukā "Papildprocedūra" (datu elements 1110000 000) norādāms papildprocedūras kods:

- **C01** (Fizisku personu, kuras pārceļ savu pastāvīgo dzīvesvietu uz Savienību, personiskais īpašums);
- **C42** (Personiskais īpašums, ko nodod brīvā apgrozībā, pirms attiecīgā persona izveido pastāvīgi dzīvesvietu Savienības muitas teritorijā (nodokļu atbrīvojums atkarīgs no saistībām, Regulas Nr. 1186/2009 9. panta 1. punkts));
- **C43** (Personiskais īpašums, kas pieder fiziskai personai, kura gatavojas pārcelt savu pastāvīgo dzīvesvietu uz Savienību (nodokļu atbrīvojums atkarīgs no saistībām, Regulas Nr. 1186/2009 10. pants));

³ [Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēma \(EMDAS\) | Valsts ieņēmumu dienests](#)

- **59S** (Pievienotās vērtības nodokļa atbrīvojums preču importam, kas netiek aplikts ar muitas nodokli saskaņā ar Regulu Nr. 1186/2009, izņemot šīs regulas 23. pantā minēto saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 53. panta trešo daļu).

Pēc personiskās mantas izlaišanas brīvā apgrozībā

Pēc personisko mantu izlaišanas brīvā apgrozībā ar ievadmuitas nodokļu atbrīvojumu tās **12 mēnešu laikā nedrīkst patapināt, ieķīlāt, izīrēt vai atsavināt par atlīdzību vai par brīvu**, par to iepriekš nepaziņojot Valsts ieņēmumu dienestam⁴.

Patapinot, ieķīlājot, izīrējot vai atsavinot preces 12 mēnešu laikā, par attiecīgajām precēm jāmaksā ievadmuitas nodokļi pēc likmes, kas ir spēkā šādas patapināšanas, ieķīlāšanas, izīrēšanas vai atsavināšanas dienā, pamatojoties uz preču veidu un muitas vērtību, kādu kompetentās iestādes apstiprinājušas vai atzinušas šajā dienā.

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 25.11.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta [elektroniskās deklarēšanas sistēmā](#) sadaļā "Sarakste ar VID".

⁴ Regulas 1186/2009 8. panta 1. punkts.